

Metodika

Vysoké školy v České republice

Studium na vysoké škole se uskutečňuje v rámci bakalářského, magisterského, navazujícího magisterského a doktorského studijního programu. Dříve 4–6leté studium na vysokých školách bylo v roce 2001 rozděleno do dvou skupin studijních programů. Jednu tvoří obvykle tříleté bakalářské studijní programy pro uchazeče s dokončeným středoškolským vzděláním (absolventi získávají titul Bc. či BcA.) a druhou dvouleté navazující magisterské programy pro uchazeče s dokončeným bakalářským vzděláním. Pětileté, příp. šestileté magisterské programy pro uchazeče s dokončeným středoškolským vzděláním se dále vyskytují u oborů, u nichž nebylo rozdělení na dvě úrovně vzdělávání možné. Jedná se například o studium medicíny, veterinárního lékařství nebo práva. Absolventi magisterského i navazujícího magisterského studia získávají titul Mgr., Ing., MgA., Ing. Arch., MUDr., MDDr. nebo MVDr. a mohou vykonat v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce (vede k titulu PhDr., JUDr., RNDr., PharmDr., ThLic. nebo ThDr.). Po úspěšném ukončení magisterského či navazujícího magisterského programu mohou studenti dále pokračovat ve studiu doktorského programu (obvykle tří až čtyřletého), které je již více zaměřené na vědeckou činnost a po jehož dokončení získávají studenti titul Ph.D. či Th.D.. Tyto tituly byly v České republice zavedeny v roce 1998 zákonem číslo 111/1998 Sb., o vysokých školách. Více viz Zákon o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.).

Na území České republiky mohou působit i zahraniční vysoké školy, respektive subjekty poskytující vysokoškolské vzdělávání se zahraniční akreditací, které nevede k získání vysokoškolského vzdělání podle zákona o vysokých školách (např. sem patří studium směřující k získání titulů MBA, BBA, LLM apod.). Ty se však do statistik nezahrnují a sbírají se pouze údaje za studenty a absolventy české vzdělávací soustavy. O nich vypovídá celá tato publikace.

Vysoké školy se podle zřizovatele dělí na veřejné, soukromé a státní. Zákonem z roku 1998 bylo změněno právní postavení dosavadních státních vysokých škol na veřejnoprávní instituce. Výjimku tvoří Policejní akademie České republiky v Praze a Univerzita obrany, které jsou stále vysokými školami státními a spadají pod Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany. Tímto zákonem byl také umožněn vznik soukromých vysokých škol. Vznikla také povinnost vést matriky studentů. Údaje z těchto matrik se pak centrálně shromažďují v systému Sdružených informací matrik studentů (SIMS). Pouze dvě výše zmíněné státní vysoké školy fungují v odlišném režimu, než jak je tomu u veřejných a soukromých škol, a nemají povinnost předávat informace do centrální evidence SIMS.

Použité klasifikace

Klasifikace vzdělání ISCED 2011

Pro sledování úrovně vzdělá(vá)ní je v datech použita mezinárodní klasifikace **CZ-ISCED 2011**.

Klasifikace oborů vzdělání ISCED-F 2013

Klasifikace oborů vzdělání **CZ-ISCED-F 2013** navazuje na Klasifikaci úrovně vzdělání CZ-ISCED 2011 a nahrazuje obory vzdělání stanovené Mezinárodní klasifikací vzdělání ISCED 97. Cílem je na základě jednotné a mezinárodně srovnatelné metodiky klasifikovat obory vzdělávacích programů a související kvalifikace na základě obsahu programu.

Interdisciplinární programy a kvalifikace

Některé studijní programy nelze z důvodu jejich interdisciplinarit jednoznačně zařadit do podrobně vymezených kategorií klasifikace ISCED-F 2013. Jedná se zejména o interdisciplinární nebo obsahově široké programy a kvalifikace, které kombinují několik podrobně či úzce vymezených oborů vzdělání, z nichž žádný nepřevládá. Lze je však zařadit do široce vymezeného oboru (nadřazené kategorie) na základě „pravidla hlavního předmětu“, které určí široce vymezený obor.

Zdroje dat a šetřené jednotky

Studenti a absolventi veřejných a soukromých vysokých škol

Zdrojem dat o studentech a absolventech veřejných a soukromých vysokých škol je systém Sdružených informací matrik studentů (SIMS). Publikované údaje jsou v případě počtu studentů podle stavu k 31. prosinci daného roku; údaje o poprvé zapsaných studentech a absolventech za kalendářní rok. Zdrojová databáze SIMS je průběžně doplňována a aktualizována, včetně zpětných oprav; publikované údaje jsou dle stavu k 20. lednu 2023.

Údaje vypovídají o počtech fyzických osob, tj. každý student je v příslušném celku zahrnut jen jednou, včetně studentů, kteří současně studují ve více studijních programech. Celkové počty studentů a absolventů tak nemusejí souhlasit se součty za jednotlivé vysoké školy, případně jednotlivé obory studia, formy studia a typy studijních programů. Údaje o studentech jsou dostupné v podrobnějších členěních, např. v krajském členění dle trvalého bydliště studenta či v členění dle státního občanství, které studenti uvedou při zápisu na vysokou školu. Zde je třeba upozornit, že jeden student může uvést více státních občanství a tedy být evidován pod více občanstvími.

Studenty poprvé zapsanými do studia jsou studenti poprvé zapsaní na vysoké škole spadající do vzdělávací soustavy České republiky, příp. do dílčího studijního programu takové školy. To znamená, že např. student poprvé zapsaný do navazujícího magisterského studia je zároveň poprvé zapsaným na vysokou školu české vzdělávací soustavy jen tehdy, pokud bakalářský obor, na který navazuje, vystudoval na zahraniční vysoké škole.

